

TEMEL JEODEZİK AĞLAR

Coşkun Demir⁽¹⁾, Onur Gürkan⁽²⁾

ÖZET

Ülkemizde temel jeodezik ağlarının kuruluş çalışmalarını başlatan ve gerçekleştiren Harita Genel Komutanlığınca, 1930 lu yılların başından bugüne kadar gerçekleştirilen yatay kontrol ağı, düşey kontrol ağı, gravite ağı, temel GPS ağı, sabit GPS ağı, deniz seviyesi izleme sistemi ve jeoid belirleme ile ilgili çalışmalar ele alınmaktadır. Afrika, Arap ve Avrasya tektonik plakalarının çarpışma bölgesinde bulunan ülkemizde, jeodezik ölçü doğruluğunun çok üzerinde yatay ve düşey yer kabuğu hareketleri meydana gelmekte ve bunun sonucunda temel jeodezik ağlarda önemli büyüklükte deformasyonlar oluşmaktadır. Özellikle son on yıldır büyük gelişme gösteren ve yaygın olarak kullanılan GPS tekniği ile ülke boyutundaki yatay ve düşey konum değişiklikleri belirlenebilir hale gelmiştir. Sözü edilen deformasyonlarının belirlenmesi; temel jeodezik ağların yaşatılması ve güncelleştirilmesi açısından büyük önem taşımasının yanı sıra, deprem ve jeodinamik olayların modellendirilmesi ve yorumlanmasında çok önemli bilgi kaynağını oluşturmaktadır.

(1) Harita Genel Komutanlığı, Jeodezi Dairesi Başkanlığı, 06100, Ankara

(2) BÜ Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırmaları Enstitüsü, Jeodezi ABD, İstanbul